

pak radi na tom, da se iz krila fašista izbace neki nepoćudni elementi — onda se to zove «purificija». «Purificija» fašizmu dakle nastupa na čina, kad rekao Direktorij fašizma: dignite nogu i baci kakvog nemilog fašista napolje. To se dogodilo i ovih dana. Direktorij je digao nogu i dva fašista su odtjela napolje. Jedan je od te dvojice učitelj, neki Foresi. Kad se vidio ovako na česti, taj se Foresi najprije malo počeo, gdje ga je srbilo, a onda je otišao na «Piazza Daante» i tamo je stao kao da nekoga čeka. Odbije deset sati, odbije deset, pa jedanaest — a Foresi još čeka. Odbije ponoć. Na vratima Grand Bara pokazala se jedna ljudska podoba. Iko je? Foresi se trzne: u onoj podobi prepoznaje je tajnika provincijalne, nekoga Commandinina. Foresi imao je još jednoga uza se. Taj drugi, neki Benaldi, približi se, onome Commandiniu i stane pred nj i upita ga, zašto je izbacio iz fasija učitelja Foresi. Commandini htio je da nešto kaže, kad li ga upravo u taj mah udari Foresi po glavi tako strašno da se odmah srušio na zemlju. Stvar će imati posljedica. Direktorij je izdao komuniké, u kome oštro prijeti svima i svakome, koji bi htjeli da ruse unutrašnj u disciplinu.

Ja idem stvarima dublje do dna i pitam se: nisu li možda ovo prvi znaci onog velikog vala vrućine, što — kako svi znate — upravo strašno hara u Nju-Jorku i po ostaljoj Americi — i koji se čini se — već nekako uputio i k nama? Ja ne nešto u zraku, vidi se i iz držanja Komandanta D'Annunzija. Vi svi znate, da je prije malo vremena Mussolini bio kod njega u posjetu: i to u Gardone na jezuru Garda. Neke su novine pisale, da je Mussolini otišao onamo, da se s pjesnikom ponir, dok drugi vele, da je pošan tamo, da se na svoje oči uvjeri, da li u Gardonu funkcioniraju svi kotarići onako, kako treba.

D'Annunzio ima u onom jezuru nekakav rati motorni čamac. U taj čamac ukrcali se jednog dana on i Mussolini, i otplivše, da se malo jezerom provezu. Malo podiše plovio parobrod krcat putnika. Najednput skoči nešto D'Annunziju u glavu, te on jednim mahom okrene provu čamca protiv parobroda. Čamac se zaletje svom silom, kao da će da probuši parobrod. Putnici na ladji svi preplašeni počeo da viču. Mussolini se obrati k D'Annunziju i upita ga: — Ma che fai, benedetto! — Una manovra di guerra! — odgovori D'Annunzio. Za sreću kormilar je u to brzo ukrenuo kotal i tako se parobrod uklonio opasnosti, koja mu je prijetila. Rimski «Tribuna Illustrata» donijela je o tome sliku i veli, da su putnici na parobrodu, pošto su se malo razabrali od straha, udarili u silan pljesak. (?)

Drugi novine donose još čudnije stvari. D'Annunzio da sam sebe nazivlje svevom. Ima četiri sluškinje. Često se događa, da zavone kažu od njih, pa je upita: — Tko sam ja? — On sluškinja ima u ruci kakav tanjur, zdjelu ili što drugo — ona mora to da spusti na tlo da prekrsivši ruke usklikne tri puta: — Santoi Santoi Santoi!

Njegovi se poslušnici viruju Dante i Virgilije. Dante mu čini cipele, a Virgilije mu ljušti — krumpir. U jednoj se sobi nalazi i njegov oždar. Sve su njegove robe pune svećanih slika indijskih idola. D'Annunzio reče, da mu je te indijske idole dozvolio držati u svom stanu sam državni tajnik, kardinal Gasparri... Ima još i drugih crtica, po kojima se može suditi, da u D'Annunzijevoj glavi nije sve u potpunom redu.

Sic transit gloria... rekla bi bila jedamput u vrijeme rimskih Horacija i Kurijacija moja latinska prababa Ticija, Sempronija, Rokacija, Gomilijana.

Est, Bože mi!

Rokac.

IZ TRSTENKA.

Na Duhovo došlo je k nama pet mladića iz susjednog sela Raspora. Dok su se lijepe ponasali, mi smo se s njima lijepe razgovarali, a i zapjevali smo po koju našu lijepu pjesmu. I onako lijepo po starinski bugarski mislili smo, da nam ništa ne falj na ovom svijetu. Najednom okolo pola noći razgrinjali se sa rasporisk mladići. Počeli su vrijetati naše seoske mladiće i cijelo naše pošteno selo. Mi smo ih molili, da se okane toga, jer da će inače zlo proći. Vidjevši, da su nas i dalje vrijetali oherjali su ih trstenički mladići iz sela i tako su morali pobjeći doma. Dok su bježali prijetili su nam, da će na Trstenik navaliti drugi put s još većom četom.

I zbilja: na Tijelovo oko 3 sata popodne došlo je u Trstenik 15 golobradih mladića iz Ra-

pora i Račje Vasi. Došli su u selo onako u parulama po 3, po 2, po 4, po 6. Zalazili su u korte i posjed pojedinih posjednika. Uzimali su u ruke drva. Primitivno, sapitki, odlazili i opet došli na okolo. Pošli su u gostionu i nešto popili. A tu su bili prisutni i neki naši seoski mladići. Tu su u gostionu počeli Račani i Rasporci vrijetati Trsteničane. Izlazili su ih. Htjeli su na svaki način da se uhvate u koštac i da se počnu tući. Osobito se je iskazivao kao junak sin šepota-postolara iz Račje Vasi. Vidjelo se, kako ga lijepo uzgaja njegov otac. Znamo, da se je izdajka Jura morao objestiti na smokvu, kada je toliko zla narod u očinio, a ne znamo kamo će se morati poći objestiti radoški Jura šepo.

Trsteničani, koji su oduvijek trijezni i pametni, mjesto da se meću na Račane i Rasporce, mirili su ih i dokazivali neka bi lijepo mirno otišli iz sela, ili pak neka budu i kod nas i neka se lijepo ponašaju. No oni su na svaki način htjeli borbu. Trsteničani, vidjevši ozbiljnost položaja, složise se i opet kulaše da mirnim putem zapriječe veliko zlo. Budući da su nepoznati gostovi sve više neretili na nas, onda smo ih jednim zajedničkim krikom van iz našega sela otjerali. Oni su se nama kamenjem aprli. A onda smo se naravno i mi branili kamenjem. Borba je trajala oko 2 sata kod bijeloga dana. Do 5 puta htjeli su svom silom navaliti i prodrijeti u selo. Ali divni 70-godišnji stari očajnici su ih — najčak: zajedno sa svojim sinovima. Trsteničke poštene žene i djevoike nisu zapustale bojišta dok nisu vidjele, da je selo opet sigurno. I zbilja! Tu se je pokazalo da kada treba braniti svoje selo pred takovim «klaciama» da je za selo skočilo cijelo selo.

Druga sela nam govore, da se je to kod njih dogodilo, da ne bi bili oni lopovi onako «lišo» prošli.

No mi izjavljamo, da ako vrag ne spi, da niti mi ne spavamo. I zato ćemo uvijek znati braniti naše poštenje i naš posjed.

Trsteničani.

IZ PODGRADA.

U našoj općini dogodilo se u zadnje vrijeme ono, što se nije valjda u nijednoj istarskoj općini. — U toku nekoliko sedmica premješteno je 5 utiteljskih sila i to pred samim svršetkom školske godine.

Početkom ovog mjeseca dobili smo novoga didaktičnog ravnatelja, a dosadašnji g. Marčelja bio je premješten u Sušnjevicu. Sada je klika zadovoljna, jer je dobila ravnatelja po čudi i svoga rodjaka, — a naš je čovjek morao sa svog mjesta, za kojeg je bio najposobniji i najpodesniji. Gosp. Marčelja je žrtva svojeg nesebičnog rada za boljitak škole, a morao je otići jer je čovjek našeg roda i jer nije htio da bude podređenom utiteljstvu najgori očuh. Njegovim odlaskom gubi utiteljstvo vještog ravnatelja, dobrog druga i savjetnika, a italijanski dio utiteljstva izgubio je time mnogo, jer je s njime najboljnije postupao.

U Podgradu vlada i nadalje jedna klika od nekoliko ljudi, koji je puna zlobe i prezira prema svemu što je naše. Ako se radi, da se naškoži slovenskom utiteljstvu, onda su pravni na sve. Ta klika sa općinskim liječnikom i šumom čelu, živi većinom od življva naših ljudi, jer da nema nas ovdje, ne bi ni oni dizali glave.

Kako općinski liječnik guši siromašni narod, premuda ima svoju plaću od općine, može se čitati i u «Novicah». Našemu narodu želi se na svemogućje načine samo da puni svoje nezasične žepove.

Pred jedno osam dana bilo je ovamo pozvano pred šumskog komesara mnogo ljudi iz naša općine, a iz cijelog šumskog okruga, jer da su bez dozvole čekali vlastite šumice i pravili ugljen. — Tu su siromašni narod globili, a koji nije htio platiti golobradu su ga oblastili u Koper.

Jasno, da su se ljudi prije uplate globe mogli pogadjati i meštariti, kako se svuda kod nas meštarati, pa koji se je bolje znao pogadjati: platiti je manje globe. — Pri tome je komesar bio uljudan s ljudima, dok je naš šumar na ljude tu i tamo vikao, kako samo on zna. Ljudi nisu blago, zato gosp. šumar ne bi škodilo malo uljudnosti i ugledjenosti!!!

Sinte «Istarsku Riječ»!

PO D L I S T A K

LAV TOLSTOJ: Gasi vatra, dok tinja

(Nastavak)

«Valjda mi se samo pričini, — pomisli Ivan. — ali ču ipak obići» i podje kradom uzduž pojanje. Stupa Ivan tihom u opancima. da ni sam ne čuje svojih koraka. Dodje do ugla, pogleda, a kad tamo — na drugom kraju kod pluga nešto bljesne i opet izeče. Ivanu stane srce silno udariti i on stane. Čim je stao, bljesne na istome mjestu nešto jasnije, i on dobro opazi, kako čovjek s kapom na glavi, okrenut prema njemu leđima, tući i zapaljuje snopić slame, koji drži u rukama. Srce Ivanovo počeo da kuca u grudima kao pitavo, napne svu snagu i zakorači velikim korakom. Ne osjeća nogu svojih pod sobom. «No, — pomisli, — sada ga imam, uhvatit ću ga na djelu.»

Ivan nije ni dospio da prodje dva prelaza, kad najedared lične plamen, ali ne već na istom mjestu i to ne malen plamen: slama bukne plamenom pod krovom i plamen se širi po krovu. Gavriilo stoji i jasno ga vidi.

Kao jastreb na ševu zaletj se Ivan na Hromčga. — Svezat ću ga, — pomisli, — sad mi ne će uteći. No hromi je očito čuo korake, ogleda se i strelovitom brzinom kao zec hramajući zagrebe duž pojanje.

— Ne ćeš uteći! — povika Ivan i poleti za njim. Upravo ga je htio da šepa za šiju, a kad tamo, Gavriilo mu se izmakne iz ruku, a Ivan ga uhvati za skut od kaputa. Skut se otigne, a Ivan padne na zemlju. Ivan se digne i stane vikati: «U pomoć! Drž te ga!» i opet potči.

Dok se on dizao, Gavriilo je već dospio u svoje dvorište; ali Ivan ga i ovdje stigao. I kad ga je htio da šepa, izmenada ga mlatne nešto po glavi, kao da ga je netko kamenom udario po tjemenu. Gavriilo je digao u dvorištu hrustov kolac i kad je

Franina i Jurina

Fr.: Si čital ono va «Edinoste»?
Jur.: A ča to?
Fr.: Ono z Opatije?
Jur.: Ča on od one štatuvie?
Fr.: Baš ono.
Jur.: Čital sam, To me je tako interesalo, da sam valje pobral sila i kopitja i ravno šal u Opatiju, da — kako se ono reče, na lice mesta vidim, kako je ono bilo.
Fr.: Ala da čujemo, kako je ono bilo. Sam baš kurioz!
Jur.: Ako nisi pozabil, moral biš znat, da su pokojni Remani imeli na svojoj bandere jednu crnu akvilu z jednum samum glavum.

Fr.: To znam, kako da j čera bilo. Oni Romani bili su svakako mudreji od Franca Jožefa, ki je imel na svojoj steme akvilu z dvema glavama. Je ki kada na svete videl akvilu z dvema glavama?
Jur.: Pustimo to! Dunke z Opatije z napravil jednu štatuvu z jednum velikum rimskum akvilum na vrhe.
Fr.: A je ča jēpa ta akvila?
Jur.: Pari se kako da ča sada zletet — na! Dole pak na pijedeštalē napisano je neč, ča ja pravno ne razujem, ma sam čul, da je jako lepo.

Fr.: Če bi sigurno ča od Vitorije.
Jur.: Ča je — je, lepo je i sve bi bilo pasalo va najlepšem rede, da se ni dogodilo ono, ča se j dogodilo!
Fr.: Ala, Jurino, rodi već jedamput!
Jur.: To ti je bilo ovako. Nedeljje je bila festa, korejti i govorancije. Sve je slo, da lepeše ne more. Nato j prišla neč. A prišal je borme i dan. Drugi dan — ponedeljak.

Fr.: Ma, Jurinac! Ča to zavijaš? Ter svi znamo, da za nedeljum prihaja ponedeljak.
Jur.: Čekaj — ne presiš! Prišal je dunke ponedeljak, vitezlo z sunce, a neki, ja ne znam ki, sil su malo do one štatuvie, da još jedamput pročitaju, ča tamo piše. Pridu oni tamo, i kada su najlepše počeli čitat — stop! — falj jedno slovo. Čitaju napred, i malo dalje speta — stop! — falj još jedno slovo. I to ti je slo tako napred, kad su prišli do kraja, falilo je upravo sedam slov.

Fr.: Ma vidi zlodeja!
Jur.: Inšoma slov ni ni! Ki jih je zel? Krovat! Ki drugi, ako ne Krovati... I koliko biš jav spekal, več se ni po Opatije i po Voloskem govorilo drugo, nego, da su ona slova zel Krovati.

Fr.: Ma ljudi Božij krstjani! Kako se to more valje tako najednput hitit krivnju na celj jedan narod! Kako da ni va oveh našeh stran svakakoveh individual, kim bi sto puti draži bil jedan pišćenac nego sve akvilu od oveh sveta! Koliko imna onuda komunisti, socialisti, Majeri i Nemci, kem je — a to svi znamo — ona statuva kako i kost va grle! Ja ne govorim, da se na njih hita krivnju, ma nanke na naši ljudi, o korpo e dela brolat!
Jur.: Tako su govorili i oni naši brižni ljudi u Opatije i na Voloskem. I sve su strol-

gali, ča će bit i ča ne će bit, zač to se je po svah kantuneh na vas glas dohrilo, da te svah našeh sprejati, ča u njim kući važgat i sve tako.

Fr.: A pulicija?
Jur.: Pulicija je bila već sva haptak, ali pompijeri su već imeli pripravne pupe i trumbetu. Videlo se je, da se pripravljala jedna grda potrkšana.

Fr.: Pak kako je to fimlo?
Jur.: Čekaj malo! Neke stare ženske su povedale, da su mislele, da te moraju svi naši z Opatije i Voloskega na prošion do one statuvie i za pedepšu ča te njoj morat celo vreme delat kummentiment — znaš, onako — kako je ono bilo na Krne i drugdere, kade su naši brati Slovenci ni krivi ni dužni moći plaćat za greh, kega nisu strolili ni ni nijedan od njihoveh.

Fr.: Ma ako već neki mora da plaća, neka plati on, ki je kriv, a ne oni, ki nisu ništrorili. Da se na jedno rečeno, nečade va Novajorke kakov nemi čovek, ki bi škrisi napravil kakovu sramot ameriškanskemum narodu i da se najde, kakov lupez, ki bi krivo svedočil, da su on sramot napravili neki Talijani — ča misliš, bi američani udrih na sve talijanske kući i važgali ih? Bi Američani prisilili svi Talijani va Novajorke, da gredu svi skupa va pristione deat kumplimentie onoj njihovoj statuvie?

Jur.: Ne bi, nego bi strolili sve moguće, da najđu nišeta, ki je on učimil, pak da ga kaštigaju po svah sedamdeset i sedam zakoni.

Fr.: A to bi i zaslužil. Nego reci ti mene, kako se je sve ono svršilo.

Jur.: Jušto kako da bi va jednem trijatre Šiparij gore — a na tavolune strašno konfuzejon. Svi vapuju: Pozri Krovat! Zbudemo li! Ala, fulminanti Petrolijo! Pim puni Bruti moštri, i ne ga rubado le slova! Špeta kavre! Šcavi... Demoghe la! Fogol! Pim! Pun! Najzada se već ne razume nisi nego ti se najednput pokaze jedan čovek. — Digo! Signori! Taže un poco! — čuje se njegov glas. Svi stanu i gledaju: — Ki se vu? Ki vas je zval? A on čovek odgovara: — Ja sam on čovek, ki je čera stavil slova na onu štatuvu. Nisam imel dobrega cimenta, zato nisu sva slova držala, kako bi treba. Sedam sin ih stavil provizorijamente, da tamo stoje, dokle festa dura, a kada j fešta svsršila, ja sam ih stavil va žep i nesal sil ih doma, da ih drugi dan zakolam. Na, kvā li j ankora in te la mia škarsela.

Fr.: A ča se j oputa dogodilo?
Jur.: Oputa je šiparij šal dolo i mesto da pompijeri spricaju — sprical je celj svet od smeha.

Fr.: Zato ja i vavek govorim: Kalma, šnjori, kalma...
IZ KANFANARA.

Na cijeljoj Kanfanarštni opaža se velika bjeda i nevojlja. Ljudi nemaju novaca ni za nabrotrebitje stvari. Mnogi već i gladuju. Srce tuže ne nesnoše poreze. Ali porezna agencija ne pozna naših jađa i nevojlja. Ona danonice šalje eksekutore i karabinijere u naša sela da utjeravaju poreze. Tko nema čime da plati, mora da im izruči kravu ili vola. Ko ne će da izruči kravu ili vola milom, mora silom. Tu ovlah dana i braci Korenčić i Korenčić. Došaja ne kr. karabinijera i odveo im na boleg vola. Vola je odveo Kanfanar i tu ga držao st. Zadržav vola tekar četvrti dan, kad im je doneo svo novac za porez. No to nije samo jedan slučaj. Ima i drugih, koji ni najmanje ne zaslužuje za ovom. Vlada bi konačno morala uvjedeti te kak povrijedi istarskog privrednika i pomoći mu. Inače mogao bi osvanuti dan, kad ne će moći živje u ovim krajevima živjeti ni Slovenci ni Italijani. Tol'ko za danas, a drugom zgodno možda i više.

Ivan dotrčao do njega, udario ga svom silom po glavi. Ivan se onesvijesti, iskre mu sinu pred očima, a zatim potamni, i on zatetura. Kad se je osvijestio, nije bilo više Gavriila, ali bilo je svjetlo kao u po dana. Od njegova dvorišta čuo se šum i prasak, kao da ide parostroj. Ivan se okrene i opazi, da mu je zadnja pojanja sva u plamenu, i da je već pokrajnu pojanju požar zahvatio. I ogani, i dim, i varnice od slame sa dimom navaljuju na kuću.

— Bračo, što je to? — povika Ivan, podigne ruke i udari s njima po bokovima. «O da sam samo iz zabata izvukao i zgazio!» Htio Ivan da vikne, ali mu glas zape u grlu. Htio da bježi, ali noge mu se ne miču, jedna se u drugu zadjeva; Korakne jedan put, dva puta, zatetura, i opet mu zapne dah. Popostane, prikupi si i opet pođe. Dok je obišao pojanje i došao do požara, pokrajnja je pojanja bila već sva u plamenu, požar zahvatio već i ugao kuće i vrata, i z sobe je već sukijala vatra i nije više bilo izlaza na dvorište. Mnogo — narada sjedi su spasaliv svoje i tjerali svoju stoku iz dvorišta. Poslije Ivanove kuće zapalje se Gavriilina, vjetar se podigao i prenh požar na drugu stranu ulice. Polovica je sela zbrisana sa lica zemlje, kao da je metlom pometena. Kod Ivana su spasli samo starca, a drugi su istrčali u onom, što su imali na sebi ostale je sve izgorjelo. Osim konja, koji su bili na noćnoj paši, sva je druga stoka izgorjela; kokoši i kokošinjaku, kola, pigovi, brane, ženski sanduci, zito u hambaru, sve je izgorjelo. Kod Gavriila su istjerali stoku i još koješta spasli. Gorjelo je duže, cijelu noć. Ivan je stajao kraj svoga dvorišta, gledao i samo je izvukao i zgazio». Ne kad se srušio svod u sobi, zađe on u samu vatru, uhvati oganj, jelo brvno i izvuče ga iz vatre. Žene ga opaze i stanu da ga zovu natrag, ali on iz-

Kratke vijesti iz svih strana

Prema vijestima iz Berlina, trust Stinnes došao je u tešku krizu. Taj je trust zatražio 100 milijuna zlatnih maraka od Reichsbanke...

Naš veliki natječaj za nagrade

Pretpatnici „Istarske Rijeci“, pozor!

Po običaju američkih i engleskih novina počele su i mnoge ovdajšnje novine da raspisuju nagrade za one svoje čitatelje...

glavnom gradu Afganistana, zauzelo se je za Piperna, i uspjelo mu je da ga po tamosnjim zakonima okupi plaćajući veliku svotu i time riješi smrtne kazne.

Politički pregled

Ratovanje u Kini.

U Kini se nastavlja borba udruženih studenata i radnika za slobodnije Kine od internacionalnog imperijalizma.

Što se događa u Afganistanu?

Afganistan je despotička država, koja leži u Aziji i graniči s Perzijom, s Rusijom i s Indijom.

u teče brvno i podje po drugo, ali je zatekao i srušio se u ožanj. Za njim potričao i opekao ruke, ali nije ništa osjećao.

na daljnji razvoj vladine politike. Isti list ne drži isključenima, da će Mussolini za slučaj ako opozicija započne opstrukciju u Parlamentu raspustiti komoru i nove izbore raspisati za jesen.

Epohalan politički događaj.

Ovih dana došlo je do sastanka engleskog i francuskog ministra, gg. Chamberlaina i Brianda.

Nova faza u italijanskoj unutrašnjoj politici.

Povratak italijanske opozicije u Parlament jako još nije službeno zaključen smatra se neminovnim.

Engleska politika poslije velikog rata pošla je stariim utrim putovima svojih posebnih interesa razasutih po čitavom svijetu.

Sada se u njemu jedna kao struja za povratak u Parlament. Unitaristi podijelili su na dvije gotovo jednake struje.

Starac mahne rukama, premetne svijetlu u lijevu ruku i desnu podiže prema čelu, hihče da se prekrsti, ali mu od slabosti klone.

Ivan nije izdava Gavrile, i nitko nije znao, kako je nastao požar. I stišao se gnjor u sru Ivanovu na Gavrilo, pa se čudi Gavrilo Ivanu, što ga Ivan nikome ne izdaje.

koju je sa ovim sporazumom pružila Francuskoj, ne odgovara onomu što je ona htjela.

Ovaj je sporazum događaj epohalne vrijednosti za političku povjest Evrope. Nema sumnje, da će ga Njemačka, pod uplivom Engleske, prihvatiti i stupiti u Društvo Naroda.

Čitav svijet u ovom času daje oduška zadovoljstvu nad ovim velikim događajem, koji će za nedogledno vrijeme odstraniti sablast rata od iznemogle Evrope.

Domaće novosti

† Pavle Marinković

U Vrnjačkoj Banji (u Srbiji) umro je 10. juna, od srčane bolesti Pavle Marinković, bivši narodni poslanik i ministar.

Neka mu je laka zemlja, a porodići naše najtoplije saueće!

Grozna nesreća u Lonjeru kod Trsta

Ovih dana dogodila se u Lonjeru kod Trsta grozna nesreća. Neki 11-godišnji dječak peo se na stožer, na kojem je bila privreznata električna žica.

Ivan je izdava Gavrile, i nitko nije znao, kako je nastao požar. I stišao se gnjor u sru Ivanovu na Gavrilo, pa se čudi Gavrilo Ivanu, što ga Ivan nikome ne izdaje.

I živjeli Ivan i Gavrilo kao dobri susjedi opako, ko što su im stariji živjeli. I pamti Ivan Šcerbakov riječi starčeva i Božju zapovijed: «Gasi vatru, dok teče».

Prenos kosti italijanskih vojnika.

Na 13. juna prije podne na svetači način prevezeni su u Italiju kosti onih 25 italijanskih časnika i vojnika, što su dosada bili pokopani u Ljubljani, i u drugim krajevima Slovenije. I ako je kišilo, masova sveštova pristupila je ovom spredu. Učestvovali su specijalni izaslanici italijanskih vlasti zastupnici jugoslavenske vlade i jugoslavenske vojske, svi tamonojni inostrani konzulati sa svojim osobljem. Kondukt dali su čete ljubljanske garnizone sa glazbom Dravske divizije. Crkveni obred vršio je biskup dr. Jeglič. Zastupani su bili svi javni zavodi, javne korporacije i specijalna delegacija novinarskog udruženja. Svečanost je počela dirljivim prizorom. Zastupnik italijanske vlade, grof Di Prasca, po posljednji put pozvao je ostanke junaka «Na dužnost kličite ih po imenu, i svaki put se je odazvao glas: «Ovdje!». Na celu povorke nosili su vojnice jugoslavenske vojske crnu zastavu sa žalcimnim trakovima i 8 velikih vijenaca jugoslavenskih vlasti, vojničkih i civilnih. Za ovima su stupali jugoslavenski vojnici, koji su nosili jugoslavensku i italijansku zastavu. Sljedele su lafete s lijevsjivima pokojnika. Uz lijevsjeve stupale su počasne straže. Mase općinstva otkrilih glav iskazivale su zadnju počast mrtvim vojnicima. Na kolodvoru održani su govori po generalu Živkoviću, po markizu Paterno di Sessa i potpukovniku grofu di Prasca. Na koncu ispahjene su topovske salve, rak su vagoni krenuli put Italije. U Postojni bila je također podana posljednja počast italijanskim ratnicima.

Stečaj Banke Adriatike u Trstu

Mnogi nas pitaju, u kojem se stadiju nalazi stečaj Banke Adriatike. Ta pitanja možemo već danas dati ove informacije. Da se stečaj provede do konca i da se sav imetak realizira za račun vjerovnika i onda izdijeli među sve vjerovnike, to bi trajalo ne samo nekoliko godina, dapače mnogo godina, nego bi otpalo na svakoga vjerovnika ne više od 8-10%. Kako se vidi, vrlo malo. Razumije se, da su u upravitelj mase, dr. Benedetti, kao što i delegati vjerovnika tražili, da i članovi uprave što god uplate za sanaciju položaja, jer je njihova krivnja velika, a proti nekoj od njih visi i kazneni postupak. Tako je jednom od njih zaplijenjen sav imetak što ga ima. Istina je, da nekoji nemaju ništa, a nekoji da su opet pobjegli, ali nekoji ipak nešto imaju, no li opet tvrde da nisu krivi, jer im se ne može dokazati nikakva krivnja. Sa strane članova upravnog odbora Banke Adriatike podastira tu do sada dva predloga za prisilnu nagodu, i to jedan predlog sa strane Caccopardo-a, iza kojega stoji tobože dr. Čiro Kamenarović, ali taj je predlog previše netačan i ne riješava definitivno situaciju, nego bi mogao da vjerovnicima nametne mnogo žrtava. Po predlogu bi gosp. Caccopardo, kako nam je rečeno, vjerovnici preuzeli banku i vodili na svoj račun naprijed ili tako nešto. Drugi predlog koji je mnogo konkretniji, učinjen je sa strane Leopolda Feinera i Luigija Pozzi-a.

Raspravu o tom predlogu odredio je trgovački i pomorski sud u Trstu ročište za dan 25. juna 1925. u 9 sati prije podne i tada će vjerovnici odlučiti, hoće li se prihvatiti predlog Feinera ili ne. Radi toga važno je, da znamo kako taj novi predlog u glavnome glasi.

Taj novi predlog glasi u glavnome ovako:

1. Privilegovane tražbine bit će podmirene potpuno. U privilegovane tražbine ubrajaju se i tražbine za povrata vrednosnih papira, danih banci u pohranu, u koliko vjerovnik posjeduje takovu potvrdu o toj pohrani, koja označuje pojedini papir po imenu i po broju (serija i broj).
2. Za sve uloške i druge tražbine, plaća se 25%, sa kamatima, dozrelim do 11. januara 1925.
3. Tu kvotu dobivaju i vjerovnici iz naslova pohrane vrednosnih papira, u koliko ne posjeduju potvrdu o pohrani sa naznakom papira i njegovog broja, i koji prama tome ne spadaju u privilegovane vjerovnike. Osim toga ponuđena je ovoj vrsti vjerovnika iz naslova pologa, daljna superkvota od 40%, uz uvjet, da tu kvotu primi na podmiru i da se određene svakog prava na tuzbu proti banci kao takovoj i proti članovima uprave Feinera i Pozziu. Oni vjerovnici, koji na taj uvjet ne pristaju, gube svu superkvotu, te će im pripasti ono što im sud pravomoćnom osuđem doduji. Banka može svih 45% isplatiti ili u istim papirima ili u novcu po tečaju dana isplate.
4. Isplata se vrši u roku od 90 dana od dana pravomoćnosti zaključka, kojim se odobrava ova nagoda.
5. Na želju pojedinih vjerovnika, bit će im kvote isplaćene u dionicama Jadranske Podunavske banke d. d. u Beogradu, računajući ih po 100 Dm. za 1 dionicu i precunjavši dimar u lire po tečaju dana isplate. U koliko zaliha ovih dionica, u posjedu banke ne bi dostajala za sve želje, isplatiti će se ostatak u gotovini.

6. Osim toga ostaje u korist svih nepodmirenih vjerovnika, eventualni utrzak: a) od tako zvanih vojničkih potvrda, bivše državne uprave za ratne nabavke; b) od spremitivne konverzije austro-ugarskih novčanica visokih serija, u Zadru i c) u slučaju da banka dobije pravdu sa italijanskim erarom za Lit. 2.879.506-80, koje traži erar u ime oštete za dr. banke do 14. jula 1923, i koji su iznos već položili članovi uprave banke, ići će i taj iznos u korist vjerovnika.

Evo to je sve što se danas o tom stečaju može da kaže.

Kad će prestati premetačine?

Ovih dana učinila je trščanska kvestura kućnu premetačinu kod našeg istarskog akademičara, g. Kazimira Žrnaka.

Često je premetačina imala negativan uspjeh, kao i kod drugih naših ljudi, bio je pozvan na ispitivanje na Kvesturu. Tu su ga ispitivali o svemu i svačemu, a najviše o njegovom posljednjem izletu u Istru. Kad su se i sami uvjerali, da nije počinio nikakvo kažnjivo djelo, bio je pušten na slobodu.

Pitam: Čemu te vještice premetačine i sikanacije? Gospode, prestajte jednom! Naš narod je dosta miran, pa ga ne treba uznemirivati.

Što pišu druge novine?

«Popolo d'Italia» piše, da je fašistički narodni poslanik Terzaghi izbačen iz stranke, jer da se njegovo političko djelovanje iza Matteottijevog umorstva nije slagalo sa fašističkim stranačkim direktivama.

«Mondo» prima vijest iz Trenta, iz koje proizlazi, da su ovih dana tamonojni fašisti provalili u stan generalnog tajnika socijalističke stranke u Trentu, g. Pincheri-a, u namjeri, da ga u vlastitom stanu nabiju. To se je dogodilo u 12 sati u noći.

«Osservatore Romano», službeno glasilo Svete Stolice, donosi dugčak članak u ovogodišnjem hrvatskom hodočašću u Rimu. List se veseli, što su Hrvati darovali sv. Ocu Papi zlatni kalež te veli, da su to učinili u znak zahvalnosti radi neizmernih dobročinstva, koje je kroz 1000 godina učinila Sveta Stolica Hrvatima.

«Sušacki Novi List» prenasa taj članak službenog glasila Svete Stolice te veli, da Sveta Stolica kroz 1000 godina nije učinila nikakvih dobročinstva Hrvatima. Naprotiv — veli spomenuti list — Hrvati su učinili neizmernih usluga Svetoj Stolici, a da ih ču nikada nije znala da uzvrati. Nadalje list spominje kao dokaz progovista našeg narodnog svećenstva i latinizovanje naših crkava.

«Jutro» (Ljubljana) piše, da su kranjski klerikalci u Grosuplju s vilami napali sokolski naraštaj. U tom sokolskom naraštaju bila su sama djeca od 8-12 godina. Napomenuti list tvrdi, da su klerikalci napali nevnu djecu uslijed vječitog huskanja tamonošnjeg kapelana Sušnika.

«Edinost» u svom broju, od 12. ov. m. d. donosi članak, u kojem se čita, da je ovih dana nekij Italijanac iz dolnje Italije, izjavio, da je naš narod u ovim krajevima inteligentan, miroljubiv i radin. Na primjedu dopisnika «Edinosti», da je žalostno što se s nama ne postupa onako, kako bi moralo, Italijanac je odgovorio sljedeće: «Istina je. Samo morate znati, da su tome u prvom redu krivi nekoji politički krugovi iz novih pokrajina, koji zavadjaju nepučenne nadležne faktore. Budite uvjereni, da će se prije ili kasnije i to da promjeni.» — Vidjet ćemo.

«Piccolo» javlja iz Pule, da je u posljednje vrijeme opet izbačen preko 100 radnika iz arsenala i da će koncem ljetne sezone biti ukinut tramvaj.

«Pučki Prijatelj» u svom posljednjem broju zagovara latinizatore naših crkva i italijanizatore naših prezimena te i bezobrazno napada naše ljude, koji stoje na braniku naših potlačenih prava.

Svega po malo**Nepodesno kažnjavanje djece u školama.**

U mnogim nizozemskim školama uvriježio se je rdjav običaj, da djecu kažnjavaju na način, da ih neko vrijeme zatvaraju u ormar. Nedavno se je desilo u Delftu, da je učiteljica ovaکو zaboravila neku djevojčicu u ormaru i ova je čitavu noć provela u svom neprijatnom zatvoru, dok su roditelji bili silno zabrinuti, što se je desilo s djetetom. Sličan slučaj desio se je ovih dana u Dordrechtu, ali je ovaj svršio tragično. Po običaju, učiteljica je zatvorila u ormar neku 9-godišnju djevojčicu. Kad je svršila škola, djeca su se razježala, a učiteljica je zaboravila na dijete. U noć poslo je maloj za rukom, da se izvuce iz omara, pa je počela tumarati po sobama i hodnicima. Od sameće i tame obuzela je dijete tolika strava, da se ono popelo na prozor i skoćilo sa 10 metara visine. Drugog jutra našli su dijete teško ranjeno pozmjenjen nogu.

Željeznički spoj Dalmacije sa svijetom.

Ovih dana bila je dovršena gradnja Ečko-dalmatinske željeznice. Dno 11. o. m. j. počeli su i viakovi juriti tom prugom. Time je po prvi put u historiji ostvarena prva željeznička veza Dalmacije sa svijetom. I ako ovom vezom nije još ispunjen davni san Dalmacije za spojen sa velikim istočnim zaljedjem preko Sarajeva sa Beogradom, ipak i ovaکو ostvarena pruga Dalmacije sa Zagrebom i preko nje sa čitavom evropskom željezničkom mrežom, ima nesumnjivo veliko značenje i za Dalmaciju i za cijelu jugoslavensku državu. Da je Dalmacija nakon tolikih napora doživila željeznički spoj sa cijelim svijetom, treba da zahvali svojem oslobodjenu i svojoj vladi.

Varka jedne djevojke, da se uzmogne udati.

Neka 18-godišnja djevojka u Novari poslužila se je odvise grubom ratnom varkom, da bi se mogla udati za čovjeka, koga je voljela. Otac djevojčin neopozivo se je protivio udati svoj kćeri za 32-godišnjeg trgovca. Ali na svoje usao vridio je, da će morati pustiti, ako ne će htjeti da postane djed prije nego je postao tasi. Znakovi skorog radnosnog događaja bili su kod djevojke sve očiti i otac je najzad u nuždi oredio dan svadbe. Svadba se je održala uz veliki interes stanovništva Novare, koje je znalo za čitav ovaj ljubavni roman. Otac djevojčin nije prisustvovao svadbi, jer je još uvijek b'o ljut, što je silom morao pristati na ovaj brak. Razlutio se je još više, kad je doznao što se je desilo na svadbenoj svečanosti. Za vrijeme svete večere, nevjestina je za čas bila izišla i vratila se za stol, a njeno je tijelo bilo opet potpuno normalno. Gosti su se silno zainteresovali i svi su počeli da zapitkuju, što se je desilo. Nevjesta je stvar objasnila pokazavši svezanj rublja, koji je od svadbenog dana igrao ulogu ploda nepuštene ljubavi. Citav grad smijao se je uspiejloj varci lukave djevojke osim njzskog oca, koji još uvijek ne može da joj oprostii, što ga je tako nasamarila.

Tudja valuta na trščanskoj burzi.

Trst, dne 17. juna. — Jedna engleska lira šterlina iznosi 126.40 ital. lira; 1 američanski dolar 26.15 ital. lira; 100 švicarskih franka 505 ital. lira; 100 francuskih franka 124.75 ital. lira; 100 čehoslovačkih kruna 77.70 ital. lira; 100 jugoslavenskih dinara 45.90 ital. lira; 100 rumunjskih leja 12.25 ital. lira; 1000 mađarskih kruna 37 ital. centezima; 1000 njemacko-austrijskih kruna 37% italijanskih centezima.

DAROVİ**u fond «Istarske Riječe»:**

G. S. D. daruje 25 lira.

Prigodom vjenčanja g. Vjekoslava Matulja sa gđjom Mariom Matuljom, rođ. Bačić, koje se obavilo u Matuljima, postavljen je po starom običaju mladenima «stranga» te su tom prilikom naše vrijedne gospođice sjebile na jedno najomilijelje glasila i darovale od primljenog dara malu «svotu od L 50.— za fond «Istarske Riječe».

Srdčana hvala! Ugedali se i drugi u ovaj lijepi primjer!

Izdavač, direktor i odgovorni urednik:

IVAN STARI

Tisak: TISKARA «EDINOST» U TRSTU

FRANCESKI VELEPOSJEDNIK traži jednu seljačku porodicu, koja bi bila pripravna da se doseli na njegov posjed. Potanje informacije daje uprava našega lista.

KMETSKO-TRGOVAČKO DRUŠTVO d. s. o. j.

Via Raffineria 4

TRST

Telefon 36-75

NABAVALJA: svakovsna vrsta, poljska i cviljena sjemena, smetna gnojiva: Thomasovu drozgu, čilski saliter, superfosfat itd., sumpor, modra gaza, leu englesku, poljodoljske strojeve: mlatila i barate za žito, slamorezice, plug, gnojne siskke, sumporofače, kose «MERKUR», mehanje, koruzu, ovas, klajno vapno, laneno sjeme itd.

KUPUJE: drva za ogrijev, drveni ugljen, međ, maslo, brljeje itd.

PRIMA u pohranu i u komisljsku prodaju svakovrsnu robu.

POSREDUJE zajmove i novčane uloške na temelju provrnatih garancija po vrlo ugodnim uvjetima.

Ugodna prilika za poljodjelce, preprodavaoce i trgovce!

RIJEČKA PUČKA BANKA D. D.

Piazza Dante - FIUME (RIJEKA) - Piazza Dante

Glavnica: Lit. 10.500.000 — potpuno uplaćenih

Prima štedne uloške uz najpovoljnije uvjete. Podjeljuje zajmove na vrijednosne papire te se uopćebavi svim bankovnim i štedioničnim poslovlma.

Telefon br. 7-34. - Dopisništvo br. 10-49 - Ravnateljstvo br. 6-87 - Interurban br. 797

ZGODNA PRILIKA! Prodaje se jednokolna kuća tri sobe, kuhinja, 2 konohe i lijepim zemljistem u blizini željezničke stanice Matulji, selo Puhari broj 23.

NOVE GREDE I DASKE prodaje se po najpovoljnijim cijenama Matej Banci Kršanci p. Zmaj (Gimino), Istra.

POZIV

na redovitu glavnu skupštinu «Kašteliskog društva za štednju i zajmove», registrirane zadruge na neograničeno jamčenje, koja će se držati dne 29. juna 1925. u 10 sati u jutro u Kašteliru u vlastitim prostorima u sjedištu zadruge sa sljedećim

DNEVNIM REDOM:

1. Čitanje zapisnika zadnje glavne skupštine;
2. Izvješće upravnog odbora;
3. Izvješće nadzornog odbora;
4. Čitanje izvješća o zadnjoj reviziji;
5. Odborenje računa za 1924. godinu;
6. Izbor upravnog i nadzornog odbora;
7. Promjena zadružnih pravila;
8. Eventualija.

U slučaju da u određeno vrijeme ne bude prisutan dostatan broj članova, držaće se glavna skupština u smislu zadružnog zakona polsafa kasnije bez obzira na broj prisutnih članova.

UPRAVNI ODBOR.**ALOJZIЈ POVH**

PIAZZA GARIBALDI 2, prvi kat

Telefon 3-29

Najveće skladište satova i zlatnih predmeta u Trstu Prodaje i na obroke

Istarska Posujilnica u Pulj

registrirana zadruka na ograničeno jamčenje

javlja

da je sa prvim lipnja ove god. premjestila u svoje sjedište iz ulice Castropola u vlastitu kuću, koja se nalazi u ulici Badoglio br. 9 (ex San Martino);

STAREŠINSTVO.**Bogdan Mogoerović**

advokat

PAZIN

Zlato, srebro, krune,

platin i umjetne zubove

kupuje

Zlatna ALBERT POUH

Trst, Via Mazzini 46